

Vårrybs – odlings- och utfodringsförsök

Rybs är en oljeväxt med relativt kort tillväxtperiod som därför är möjlig att odla till mogen skörd även i norra Sverige. Syftet med projektet var att utreda förutsättningarna för odling av vårrybs i Norrbotten och Västerbotten. Detta gjordes genom besök hos rybsodlare samt sammanställning av råd från olika skrifter. Nedan ges exempel från innehållet i den rapport som projektet utmynnade i:

Jordbearbetning och sådd: Fröna är små och kräver grund sådd.

Gödsling: Oljeväxter är känsligare än spannmål för brist på näringsämnen.

Plantans utveckling: Enligt sortförsök har SW Petita en mognadstid på 109 dagar.

Ogräs och ogräsbekämpning: Väletablerade oljeväxter är konkurrenskraftiga mot många örtogräs.

Sjukdomar och skadedjur: Det finns risk för växtföljdssjukdomar och oljeväxter bör inte odlas på samma fält oftare än vart 5–6 år.

Pollinering: Rybs pollineras främst av vinden men insektpollinering ökar avkastning och kvalitet.

Avdödning: De flesta odlare direkttröskar, men för att utjämna mognaden kan grödan strängläggas före skörd eller avdödas kemiskt.

Tröskning: Vid skörd bör vattenhalten ha sjunkit till 15–20 %. Om mer än en tiondel av fröna är gröna inuti är det för tidigt att tröska.

Avkastning: I denna studie var medelskörden ca 1300 kg/ha, men variationen är stor.

Torkning och lagring: Oljeväxtfrön är lättare att torka än spannmål, men svårare att lagra. Det är mer bråttom att torka eller kyla fröna efter skörd än när man tröskat spannmål.

Rensning: Fröna måste rensas men detta kan delvis ske i samband med torkningen.

Frönas kvalitet: Vattenhalten vid försäljning bör vara högst 9 %.



Foto: Gun Bernes, SLU

Avsättning och ekonomi: Det finns god avsättning för torkat rybsfrö, och efterfrågan även på presskaka och rybsolja. Nästan alla de tillfrågade lantbrukarna menade att odlingen går ihop ekonomiskt och att de mest troligt skulle fortsätta med vårrybs även kommande år.

Läs mer

Bernes, G., Gustavsson, A-M. 2016. Odling av vårrybs i Norr- och Västerbotten – fältstudie och odlingsråd. Rapport från institutionen för norrländsk jordbruksvetenskap, 2016:3. <https://pub.epsilon.slu.se/13583>

Bernes, G., Gustavsson, A-M. 2016. Vårrybs – en intressant gröda i norr. Nytt från institutionen för norrländsk jordbruksvetenskap, nr 5. <https://pub.epsilon.slu.se/13658>